

TROŠARINE NA ALKOHOLNA PIĆA I DUHANSKE PROIZVODE

Spahija, Luka

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:059468>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

TROŠARINE NA ALKOHOLNA PIĆA I
DUHANSKE PROIZVODE

Mentor:

Prof. dr. sc. Nikša Nikolić

Student:

Luka Spahija

Split, kolovoz, 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Definicija problema	1
1.2. Cilj i metode rada	1
1.3. Struktura rada	1
2. TROŠARINSKO OPOREZIVANJE	2
2.1. Povijesni razvoj trošarina	2
2.1.1. Povijesni razvoj trošarina u Hrvatskoj.....	3
2.1.2. Povijesni razvoj trošarina u Europskoj uniji.....	3
2.2. Harmonizacija trošarina	4
2.3. Trošarinski obveznik	5
2.4. Kretanje trošarinskih proizvoda	8
2.5. Prihodi od trošarina u Hrvatskoj i Europi	9
3. TROŠARINE NA ALKOHOL I ALKOHOLNA PIĆA	12
3.1. Izračun trošarine na alkohol i alkoholna pića	14
3.1.1. Pivo.....	14
3.1.2. Etilni alkohol.....	14
3.1.3. Međuproizvodi.....	15
3.1.4. Vina i ostala pića dobivena vrenjem osim vina i piva.....	16
3.2. Označavanje alkohola i alkoholnih pića	16
3.3. Visina trošarina na alkohol i alkoholna pića u Europi	17
4. TROŠARINE NA DUHANSKE PROIZVODE	20
4.1. Izračun trošarine na duhanske proizvode	22
4.1.1. Cigarete.....	22
4.1.2. Obračun minimalne trošarine na cigarete.....	23
4.1.3. Sitno rezani duhan za savijanje cigareta.....	25
4.1.4. Ostali duhan za pušenje.....	25
4.1.5. Cigare i cigarilosi.....	26
4.2. Označavanje duhanskih proizvoda	26
4.3. Visina trošarina i prihodi od trošarina u Europi	27

5. ZAKLJUČAK.....	30
6. LITERATURA.....	31

1. Uvod

1.1. Definicija problema

Trošarine odnosno akcize (engl. Excise tax) su poseban oblik poreza na promet kojim se oporezuje potrošnja pojedinačnih proizvoda, u apsolutnom iznosu po jedinici mjere tog proizvoda. Naziv akciza potječe i 16. St iz Nizozemske gdje se koristio porez na pivo, sol, šećer i alkoholna pića zvan excijens. Danas se ovim porezom najčešće oporezuju alkohol i alkoholna pića, duhanski proizvodi te energenti i električna energija.

1.2. Cilj i metode rada

Cilj rada je istražiti trošarinsko oporezivanje na alkohol, alkoholna pića i duhanske proizvode kao i utvrditi u kojoj je mjeri ono usklađeno sa standardima Europske unije. Koristiti će se deskriptivna, komparativna te povijesna metoda uz prikaz statističkih podataka i primjere izračuna trošarina za pojedine proizvode.

1.3. Struktura rada

U prvom dijelu rada objasiti će se razlozi i ciljevi korištenja trošarina, njihove karakteristike, kretanje trošarinskih proizvoda, visine prihoda od trošarina te njihov udio u ostalim приходima države. U drugom dijelu pobliže će biti istražene trošarine na alkohol i alkoholna pića, osnovice oporezivanja, način oporezivanja i visine trošarina na alkohol i alkoholna pića kao i prihodi od tih trošarina. U trećem dijelu rada objasniti će se trošarina na duhanske proizvode, razlike između pojedinih duhanskih proizvoda, osnovice za obračun trošarine, izračun trošarina kao i visina i prihodi od trošarina na cigarete u Hrvatskoj i Europskoj uniji.

2. Trošarinsko oporezivanje

Pojam trošarine koristi se za harmonizirani sustav trošarinskog oporezivanja, gdje spadaju trošarine na alkohol, alkoholna pića, duhanske proizvode, enrgente i električnu energiju. Za ostale trošarine koje nisu predmet harmonizacije s europskom unijom koristi se naziv posebni porezi, gdje spada oporezivanje kave, bezalkoholnih pića, motornih vozila i slično. Ove poreze svaka država članica može samostalno urediti uz ograničenje temeljnih načela Ugovora o funkcioniranju europske unije.

Razlozi oporezivanja ovih proizvoda su brojni. Mogu biti nefiskalni poput socijalnih, zdravstvenih i ekoloških učinaka, ili pak fiskalni koji su i glavni razlog uvođenja trošarina. Nefiskalni razlozi se ogledaju u tome da uvode progresivnost u porezni sustav. Time se oporezuju oni proizvodi koje koriste pojedinci s višim dohotcima. No pritom treba paziti da proizvodi koji se oporezuju nemaju supstituta i da im cjenovna elastičnost potražnje nije velika, jer će u suprotnom potrošači početi kupovati supstitue koji se ne oporezuju i izgubit će se smisao oporezivanja.

Ovim se porezima također želi obeshrabriti konzumiranje pojedinih proizvoda zbog njihovih negativnih utjecaja na okoliš i zdravlje čovjeka. Ukoliko bi se smanjila njihova potrošanja došlo bi do dvojakih učinaka. Kao prvo smanjio bi se negativan utjecaj proizvoda zbog njihove smanjene potrošnje, a kao drugo smanjili bi se troškovi saniranja štete nastale uslijed korištenja tih proizvoda npr. troškovi liječenja. No važna karakteristika ovih poreza je njihova cijenovna neelastičnost potražnje, što znači da povećanje cijene ovih proizvoda neće imati velikog utjecaja na smanjenje njihove potražnje. To dovodi do težeg ostvarivanja ovih ciljeva, ali ujedno do lakšeg ostvarivanja fiskalnih ciljeva. Trošarine obilježava i mali broj obveznika, koji se lako utvrđuju, što olakšava suzbijanje poreznih evazija. Mali broj obveznika također dovodi i do manjih troškova ubiranja poreza. Ovi porezi su također i psihološki prihvatljiviji i ugodniji za plaćanje.

2.1. Povijesni razvoj trošarina

Sam naziv akciza potječe iz 16. stoljeća, kada su u Nizozemskoj posebnim porezom koji se nazivao excijsen oporezivani pivo,šećer, sol i alkoholna pića, a pretpostavlja se da riječ

potječe od starofrancuske riječi assise (sjednica, odluka, ugovor, namirenje računa ili duga, oporezivanje)¹

2.1.1. Povijesni razvoj trošarina u Hrvatskoj

Prva trošarina je Hrvatsku uvedene 1993. Godine i to na kavu. Zatim se 1994. Uvode trošarine na još šest proizvoda: alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, bezalkoholna pića, pivo osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove i naftne derivate. 1999. godine se uvodi trošarina na luksuzne proizvode, a 2002. godina na premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Također se 2002. godine nadležnost obračuna, naplate i nadzora posebnih poreza na temelju odredaba Zakona o carinskoj službi prelazi s Porezne uprave na Carinsku upravu. U srpnju 2009. godine Hrvatski je sabor donio novi Zakon o trošarinama kojim se trošarinski sustav usklađuje s pravnom stečevinom EU. Usklađivanje se provodi s Direktivom 92/12/EEZ, koja sadržava opća načela za proizvode koji podliježu trošarinama te opća pravila za proizvodnju, skladištenje, kretanje i nadzor tih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine. Ustrojit će se registar trošarinskih obveznika i poseban registar ovlaštenih držatelja trošarinskih skladišta, što će omogućiti razmjenu podataka s nadležnim tijelima drugih država članica EU. Mijenjaju se porezne osnovice, uvode se trošarine na energente te se povećava broj predmeta oporezivanja i broj obveznika trošarina². Od 2010. Zakonom o trošarinama uvode se nove trošarine na energente. Dodatne izmjene Zakona o trošarinama uvode se 2013. godine od kojih su najznačajnije izmjene posebnog poreza na automobile, trošarina na duhanske proizvode i trošarina na električnu energiju i energente, a 2015. dolazi do daljnjih usklađenja sa Europskom unijom, među kojima je i uvođenje instituta direktne isporuke. To znači da se trošarinski proizvodi mogu primati u mjestu različitom od onog navedenom u statusnom odobrenju.

2.1.2. Povijesni razvoj trošarina u Europskoj uniji

Početak devedesetih u europskoj uniji dolazi do razvoja unutarnjeg tržišta, te utvrđivanja smjerova porezne politike:

- stabilizacija poreznih prihoda zemalja članica
- uklanjanje teškoća u funkcioniraju unutaršnjeg tržišta

¹ Merriam-Webster, 2002.

² Porezni vodič za građane, Marina Kesner-Škreb, Danijela Kuliš, 2010.

-zapošljavanje

Trošarine su regulirane smjernicama europske unije, te imamo strukturne smjernice kojima se definiraju predmeti oporezivanja i način utvđivanja osnovice, smjernice o stopama i visini trošarina, te sistemske smjernice. 1987. Godine predložen je paket smjernica za harmonizaciju tri osnovne trošarinee odnosno za harmonizaciju trošarina na alkohol i alkoholna pića, duhan i mineralna ulja. Sistemska smjernica 92/12/EEZ 2 iz 1992. Godine uređuje posjedovanje, kretanje i nadgledanje alkoholnih pića, duhanskih proizvoda i energenata, dopušta državama da uvode trošarine i na druge proizvode uvodi odgodu plaćanja, te definira oslobođenja i izuzetke od plaćanja. Prema ovoj smjernici trošarinama podliježu trošarinski proizvodi proizvedenih u zemlji članici EU, uvezeni na područje EU te oni koji se unose iz drugih zemalja članica EU. Ova je smjernica mijenjana i nadopunjavana 2004. I 2007. Godine. Kako bi se suzbile porezne prijevare određuje se čvršća suradnja administrativnih tijela Uredbom 2073/20049 iz 2004. Godine.

2.2. Harmonizacija trošarina

Harmonizacija označava usklađivanje fiskalnih sustava dvije ili više država kako bi se uklonile prepreke slobodnom protoku robe i usluga među njima. U harmonizirane trošarine na razini Europske unije spadaju alkohol i alkohona pića, duhanski proizvodi i energenti, no države članice mogu uvoditi i posebne poreze na druge proizvode van tog sustava. U harmoniziranom sustavu primjenjuje se načelo odredišta kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje. Prema ovom načelu se oporezuje ukupna dodana vrijednost, bilo da je ona dodana u zemlji, bilo u inozemstvu. Oporezuju se svi proizvodi koji se troše u zemlji bez obzira na mjesto proizvodnje. U sastavu Ministarstva financija Republike Hrvatske postoji Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole, a sastoji se od tri službe. To su služba za metodologiju i standarde, služba za koordinaciju izobrazbe o provjeri kvalitete i služba za međunarodne aktivnosti. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija, među ostalim, nadležna je za:

- Pripremu zakona i podzakonskih propisa iz područja financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije
- Izradu metodologije i standarda rada financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije

- Koordinaciju uspostave i razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola
- Organiziranje izobrazbe osoba odgovornih i uključenih u financijsko upravljanje i kontrole te unutarnju reviziju
- Provjeru kvalitete sustava financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije kod korisnika proračuna
- Suradnju s Europskom komisijom, domaćim i vanjskim institucijama s ciljem daljnjeg razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru u skladu s najboljom praksom
- Sastavljanje objedinjenoga godišnjeg izvješća o sustavu unutarnjih financijskih kontrola i o svome radu koje ministar financija podnosi Vladi Republike Hrvatske
- Vođenje i održavanje registra jedinica za unutarnju reviziju, registra povelja unutarnjih revizora, registra ovlaštenih revizora i registra osoba uključenih u financijsko upravljanje i kontrole.³

2.3. Trošarinski obveznik

Obveznik plaćanja trošarine može biti proizvođač, uvoznik, ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta, primatelj trošarinskih proizvoda već puštenih u drugoj državi članici ili prodavatelj iz druge države članice, odnosno njegov porezni zastupnik kod prodaje na daljinu. To može biti pravna ili fizička osoba. Ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta je pravna ili fizička osoba koja je dobila trošarinsko odobrenje od nadležnog tijela države članice da u okviru obavljanja svoje registrirane djelatnosti u trošarinskom skladištu može primati, proizvoditi, prerađivati (obrađivati), skladištiti, izvoditi druge radnje s trošarinskim proizvodima i otpremati trošarinske proizvode u sustavu odgode plaćanja trošarine.⁴ Trošarinsko skladište je mjesto odobreno od nadležnog tijela države članice u kojoj se trošarinsko skladište nalazi, vidno označeno i fizički odijeljeno ili ograđeno od drugih površina ili prostora, gdje ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta prima, proizvodi, prerađuje (obrađuje), skladišti, izvodi druge radnje s trošarinskim proizvodima i iz kojeg otprema trošarinske proizvode u sustavu odgode plaćanja trošarine.

³ www.mfin.hr

⁴ Zakon o trošarinama NN br.22/13, 32/13-ispr., 81/13,100/15, 120/15-ispr.

Obveze držatelja trošarinskog sklaišta su sljedeće:

- osigurati adekvatnu zaštitu trošarinskih roba, kontrola otpreme i primitka trošarinskih proizvoda
- osigurati nesmetano obavljanje kontrole
- vođenje evidencija
- obaviještavanje carinskog organa o promjenama podataka koji su bili navedeni u zahtjevu
- izdaja trošarinskih dokumenata

Obvezu plaćanja trošarine nemaju osobe koje unose ili prevoze trošarinske proizvode za osobne a ne komercijalne svrhe, a koji su već pušteni u potrošnju u drugoj državi članici. Da li su uneseni proizvodi namjenjeni za komercijalne svrhe ili ne određuje se po količini unesenih proizvoda.

Tablica 1. Indikativne količine za alkohol

VRSTA PROIZVODA	KOLIČINA
Jaka alkoholna pića	10 litara
Međuproizvodi	20 litara
Vino (uključujući najviše 60 litara pjenušavog vina	90 litara
Pivo	110 litara

Izvor: Službene web stranice europske unije

Tablica 2. Indikativne količine za duhan

VRSTA PROIZVODA	KOLIČINA
Cigarete	800 komada
Cigarilosi (cigare mase ne veće od 3 g svaki)	400 komada
Cigare	200 komada
Duhan za pušenje	1 kilogram

Izvor: Službene web stranice europske unije

Kako bi osoba mogla poslovati i sudjelovati u trošarinskom poslovanju mora ispuniti određene uvijete. Odnosno mora se upisti u registar trošarinskih obveznika i ishoditi odgovarajući trošarinsko-pravni status. Prijava za upis u trošarinski registar se podnosi carinskom uredu nadležnom prema mjestu prebivališta odnosno sjedišta osobe kojase upisuje, i to najkasnije 8 dana prije početka registrirane djelatnosti. Prijavu ne podnose osobe koje nabavljaju trošarinske proizvode puštene u potrošnju na teritoriju Republike Hrvatske, na koje je već obračunata trošarina, radi daljne prodaje, izvoza u drugu državu članicu ili i treće zemlje. Prilikom prijave osoba može odabrati jedan od sljedećih trošarinskih statusa:

- uvoznik iz članka 21. stavka 1. točke 2. Zakona o trošarinama
- primatelj trošarinskih proizvoda već puštenih u potrošnju u drugoj državi članici - iz članka 21. Stavka 1. Točke 4. Zakona o trošarinama
- osoba koja radi prodaje drži cigarete radi prodaje krajnjim potrošačima – iz članka 21. Stavka 2. Točke 1. Zakona o trošarinama
- proizvođač trošarinskih proizvoda izvan sustava odgode iz članka 69. Zakona o trošarinama
- mali proizvođač vina iz članka 67. Zakona o trošarinama
- mali proizvođač jakog alkoholnog pića iz članka 68. Zakona o trošarinama
- opskrbljivač električnom energijom iz članka 94. Stavka 1. Točke 1. I 2. Zakona o trošarinama
- opskrbljivač prirodnim plinom i ostalim plinovima iz članka 96. Stavka 1. Točke 1. I 2. Zakona o trošarinama
- isporučitelj krutih goriva iz članka 98. Stavka 1. Točke 1. I stavka 2. Točke 1. Zakona o trošarinama
- krajnji potrošač krutih goriva iz članka 98. Stavka 1. Točke 1. I stavka 2. Točke 1. Zakona o trošarinama
- proizvođač koji proizvedenu električnu energiju koristi za vlastite potrebe iz članka 94. Stavka 1. Točka 3. Zakona o trošarinama
- proizvođač plina kada proizvedeni prirodni plin koristi za vlastitu potrošnju iz članka 96. Stavak 1. Točka 3. Zakona o trošarinama

Svaki poslovni subjekt koji odluči sudjelovati u trošarinskom sustavu mora dolučiti hoće li obavljati svoju djelatnost u sustavu odgode plaćanja ili izvan njega. Sustav odgode plaćanja je porezni sustav koji se primjenjuje na primanje, proizvodnju, preradu, skladištenje, izvođenje drugih radnji s trošarinskim proizvodima i otpremanje trošarinskih proizvoda u kojem je obveza plaćanja trošarine odgođena.⁵

2.4. Kretanje trošarinskih proizvoda

Kretanje pošiljke trošarinskih proizvoda prati isprava pod nazivom prateći trošarinski dokument. Ovaj dokument dokazuje da se navedene vrste i količine trošarinskih proizvoda kreću u sustavu odgode plaćanja trošarine. Izdaje je ga ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta prije otpreme proizvoda iz svog trošarinskog skladišta. Prateći trošarinski dokument se ispostavlja u četiri primjerka:

- prvi primjerak pošiljatelj zadržava za sebe
- drugi, treći i četvrti primjerak prate pošiljku trošarinskih proizvoda do primatelja, odnosno u slučaju izvoza do izlazne carinske ispostave, koji provjeravaju pošiljku i ovjeravaju prijem pošiljke na svim primjercima te drugi primjerak zadržavaju za sebe
- treći primjerak primatelj, odnosno u slučaju izvoza izlazna carinska ispostava, vraća pošiljatelju
- četvrti primjerak primatelj bez odlaganja dostavlja odredišnoj carinarnici odnosno u slučaju izvoza izlazna carinska ispostava izvoznj carinskoj ispostavi

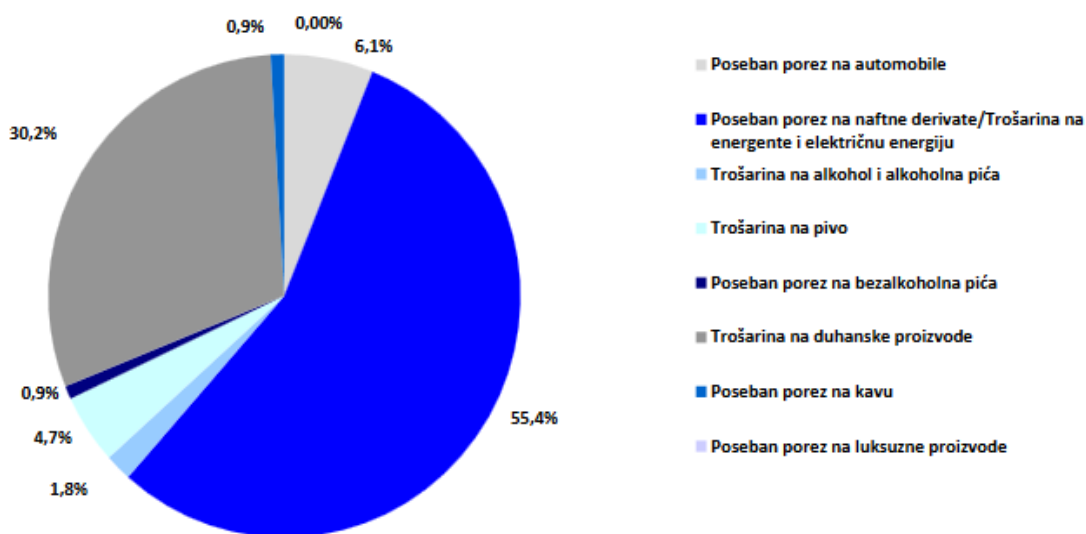
Trošarinske proizvode koji se kreću između Republike Hrvatske i druge države članice obavezno mora pratiti elektronički trošarinski dokument odnosno Excise Movement Control System (EMCS). Ovaj sustav omogućuje elektroničku razmjenu informacija između ovlaštenih gospodarskih subjekata i carinskih i poreznih tijela u zemljama članicama, u cilju praćenja kretanja trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja. Ukoliko se trošarinski proizvodi kreću unutar odgode plaćanja na području Republike Hrvatske između skladišta istog držatelja, ovlaštena carinarnica može odobriti pojednostavljenje postupka. U pojednostavljenom postupku kretanje proizvoda unutar sustava odgode plaćanje može se dokumentirati uobičajenim trgovačkim ispravama. Moguće je ostvariti pravo na povrat plaćene trošarine. To pravo ima proizvođač trošarinskih proizvoda koji je trošarinske

⁵ Kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja, Željka Marinović, Financije, pravo i porezi

proizvode na koje je plaćena trošarina upotrijebio za proizvodnju novih trošarinskih proizvoda, izvoznik koji izvozi trošarinske proizvode na koje je plaćena trošarina, osoba koja je platila trošarinu na energente koji su zagađeni ili slučajno pomiješani i vraćeni u trošarinsko skladište radi recikliranja.

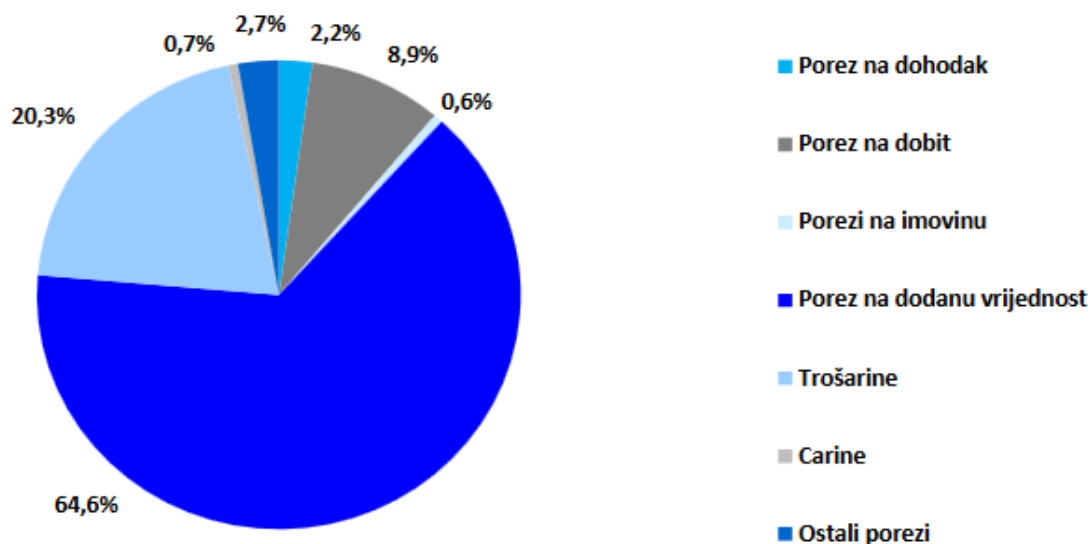
2.5. Prihodi od trošarina u Hrvatskoj i Europi

Ukupni prihodi od posebnih poreza i trošarina u 2014, godini iznosili su 12.8 milijardi kuna što je za 10 posto više nego prethodne godine. Zabilježen je rast svih trošarina osim trošarina na pivo i posebnog poreza na kavu koji su smanjeni. Najveći udio u strukturi prihoda od trošarina otpada na energente i električnu energiju s 55.4%, a čija se visina trošarine iz godine u godinu usklađuje s minimumom koju propisuje EU. Slijede prihodi od trošarina na duhanske proizvode s 30.2%, te trošarine na alkohol i alkoholna pića s 1.8%.

Grafikon 1. Struktura prihoda od trošarina za 2014.

Izvor: Godišnje izvješće Ministarstva financija 2014.

Grafikon 2. Struktura poreznih prihoda u 2014. godini

Izvor: Godišnje izvješće Ministarstva financija 2014.

Porezni prihodi prikupljeni 2014. Godine iznosili su 63.3 milijarde kuna, što je povećanje za 0.5 posto u odnosu na prethodnu godinu, no njihov se udio u prihodima državnog proračuna smanjio za 2.5 postotnih poena. Najznačajniji udio u poreznim prihodima ima prihod od PDV-a sa 64.6%, a slijede ga trošarine sa 20.3%.

Tablica 3. Prihodi od trošarina u Hrvatskoj (1994.-2004.)

(U mil. Kn)	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	Plan 2005.
1. Trošarine na duhanske proizvode	881	1,759	2,040	2,000	1,983	1,970	2,073	2,099	2,193	2,349	2,431	2,528
2. Trošarine na alkohol i pivo	204	450	460	456	455	445	673	741	952	980	949	913
3. Trošarine na naftne derivate	670	2,559	2,692	2,728	3,170	3,433	4,633	4,194	3,330	3,346	3,326	3,326
Ukupne trošarine (1+2+3)	1,755	4,768	5,192	5,184	5,608	5,848	7,379	7,034	6,475	6,675	6,706	6,767
Sve trošarine	1,814	4,960	5,391	5,405	5,897	6,161	7,673	7,698	7,474	7,851	7,942	8,227
Ukupni porezni prihodi državnog proračuna	22,378	26,505	28,530	31,776	40,328	38,318	39,939	47,274	42,810	45,281	47,150	50,498
BDP (tekuće cijene)	87,441	98,382	107,981	123,812	137,604	141,579	152,519	165,640	179,390	193,067	207,082	219,098
Udio u ukupnim poreznim prihodima	8,1	18,7	18,9	17,0	14,6	16,1	19,2	16,3	17,5	17,3	16,8	16,3
Udio u BDP-u	2,1	5,0	5,0	4,4	4,3	4,4	5,0	4,6	4,2	4,1	3,8	3,8

Izvor: Godišnje izvješće Ministarstva financija (1994-1997,2002-2003).

Mjesečni statistički prikaz

MF-a, broj 118, kolovoz 2005.

Iz tablice 1. Vidi se da prihodi od trošarina u periodu od 1994.-2005. Konstantno rastu zajedno s rastom ukupnih poreznih prihoda s izuzetkom 2002. godine. U ovom razdoblju udio prihoda od trošarina u ukupnim poreznim prihodima nije konstantan već dosta varira, od početnih 8.1% penje se na 18.9% u 1996., a zatim naglog kratkog pada dostiže vrhunac 2000. Sa 19.2% nakon čega ponovo pada. Danas udio ovih prihoda ponovo raste kao što se može vidjeti iz grafikona 2., koji pokazuje podatke za 2014. Gdje je njihov udio 20.3% što je za 1.8 postotnih poena veće nego u prethodnoj godini.

Tablica 4. Prihodi od trošarina u Europskoj uniji 2004.

	U milijunima EUR					U % u ukupnim trošarinama			U % u BDP			
	BDP	ukupno	naftni derivati	duhan. proizv.	alkohol. pića	naftni derivati	duhan. proizv.	alkohol. pića	naftni derivati	duhan. proizv.	alk pića	ukupno
Belgija	254,282	5,235	3,387	1,275	573	64,7	24,4	10,9	1,33	0,50	0,23	2,06
Danska	177,840	4,418	2,819	1,019	580	63,8	23,1	13,1	1,58	0,57	0,33	2,48
Njemačka	2071,200	54,806	39,331	12,025	3,450	71,8	21,9	6,3	1,90	0,58	0,17	2,65
Grčka	130,927	4,558	2,283	2,006	269	50,1	44,0	5,9	1,74	1,53	0,21	3,48
Španjolska	651,641	15,340	9,450	4,798	1,091	61,6	31,3	7,1	1,45	0,74	0,17	2,35
Francuska	1,463,722	33,549	22,780	8,190	2,578	67,9	24,4	7,7	1,56	0,56	0,18	2,29
Irska	114,479	3,326	1,375	1,142	809	41,3	34,3	24,3	1,20	1,00	0,71	2,91
Italija	1,220,147	32,602	24,412	7,444	746	74,9	22,8	2,3	2,00	0,61	0,06	2,67
Luksemburg	21,510	974	597	347	30	61,3	35,6	3,1	2,78	1,61	0,14	4,53
Nizozemska	429,172	7,746	5,223	1,677	846	67,4	21,6	10,9	1,22	0,39	0,20	1,80
Austrija	211,857	4,406	2,876	1,234	296	65,3	28,0	6,7	1,36	0,58	0,14	2,08
Portugal	122,978	3,575	2,228	1,100	247	62,3	30,8	6,9	1,81	0,89	0,20	2,91
Finska	135,791	4,152	2,264	588	1,300	54,5	14,2	31,3	1,67	0,43	0,96	3,06
Švedska	244,905	6,577	4,540	807	1,230	69,0	12,3	18,7	1,85	0,33	0,50	2,69
Ujedinjeno Kraljevstvo	1,596,986	59,113	35,454	12,489	11,169	60,0	21,1	18,9	2,22	0,78	0,70	3,70
EU-15	8,847,436	240,377	159,019	56,141	25,216	66,2	23,4	10,5	1,80	0,63	0,29	2,72
Hrvatska*	29,608	951	567	280	100	54,5	27,3	9,6	2,5	1,3	0,4	4,20

Izvor: Plaćamo li europske trošarine?, Danijela Kuliš, 2005.

Prema podacima iz 2004. godine hrvatska je imala značajno manji ukupnih prihod od trošarina od svih država članica europske unije. Sa ukupnim prihodom od 951 milijuna eura, bila je u rangu s Luksemburgom koji je imao prihod od 974 milijuna eura. Struktura prihoda od trošarina u ukupnim prihodima od trošarina u zemljama europske unije je gotovo indentična. Najveći udio zauzimaju prihodi od trošarina na naftne derivate, slijede ih duhanski

proizvodi, a na zadnjem mjestu su alkohol i alkoholna pića. Izuzetak su Finska i Švedska koje su imale veći prihod od trošarina na alkohol i alkoholna pića nego od trošarina na duhanske proizvode.

2. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

Osnovne dvije smjernice kojima se uređuje oporezivanje alkohola i alkoholnih pića su smjernica 92/83/EEC i smjernica 92/84/EEC. Smjernicom 92/83/EEC se određuju vrste alkoholnih proizvoda koje se oporezuju, porezne osnovice, mogućnost oporezivanja malih proizvođača po sniženim stopama, posebni oblici oporezivanja za neka područja, niže stope oporezivanja za neka pića te izuzeće oporezivanja alkohola koji nije sastojak pića. Smjernicom 92/84/EEC utvrđene su minimalne stope za pivo, vina i pjenušće, desertna vina i čisti alkohol u pićima.

Predmet oporezivanja je promet alkohola i alkoholnih pića. Alkoholom se smatra etilni alkohol dobiven vrenjem 36 određenih poljoprivrednih sirovina i etilni alkohol koji se dobiva od drugih sirovina. Alkoholnim pićima smatraju se pića koja sadržavaju više od 2% alkohola i koja su pakirana u bocama ili drugoj ambalaži te imaju naziv alkoholna pića, a nisu vina i piva (koje se oporezuje prema posebnom zakonu).⁶ Od oporezivanja je oslobođen alkohol koji nije namijenjen za ljudsku konzumaciju. Tu spada alkohol za proizvodnju hrane, lijekova kozmetike, boje, biogoriva, koji se koristi u industrijske svrhe i sl. Porezni obveznici su uvoznici i proizvođači alkohola ili alkoholnih pića. Proizvođači alkohola ili alkoholnih pića mogu proizvoditi za vlastite potrebe s tim da ne plaćaju do proizvedenih 20 litara apsolutnog alkohola u godini dana po domaćinstvu. Porezna osnovica na pivo je 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanoga u jednom hektolitr gotovog proizvoda; osnovica na vino, ostala pića dobivena vrenjem, te ostale međuproizvode je jedan hektolitar gotovog proizvoda; a porezna osnovica na etili alkohol je jedan hektolitar čistog alkohola izraženog u volumnim postotcima mjerenim pri temperaturi od 20° stupnjeva celzijusa. Minimalna stopa za pivo utvrđuje se po hektolitr ovisno o koncentraciji sladovine ili hektolitr ovisno o sadržaju alkohola i iznosi 0.748 eura odnosno 1.87 eura po hektolitr; stopa za vina i pjenušće je 0 eura po hektolitr; za među proizvode kao što su desertna vina, likerska vina i sl. 45 eura po hektolitr; za čisti alkohol sadžanu alkoholnim pićima 550 eura po hektolitr čistog alkohola.

⁶ Plaćamo li europske trošarine?, Daijela Kuliš, 2005.

Ovo su minimalne propisane stope kojih se svaka država članica mora pridržavati, no dozvoljeno je propisivanje i viših stopa. To dovodi do razlika u trošarinama u pojedinim zemljama. Ta se razlike ogleda u trošarinama na pjenušava i stolna vina, jer se u nekim zemljama poput Njemačke i Austrije pjenušava vina smatraju luksuznim pićem. U zemljama veće pivarske industrije kao što su Belgija, Irska i Njemačka, trošarine na pivo su manje. Također postoje izuzeća od plaćanja trošarine za neke dijelove Francuske, Španjolske, Italije, Grčke i Portugala.

Tablica 5. minimalne stope poreza na alkohol i alkoholna pića

Product	Rate expressed per:	Minimum Rate:
Beer	Hectolitre per degree Plato OR Hectolitre per degree alcohol	0.748€ 1.87€
Wine (still and sparkling)	Hectolitre of volume	0€
Intermediate Products (e.g. port, sherry)	Hectolitre of volume	45€
Spirits	Hectolitre of pure alcohol	550€

Izvor: Službene web stranice Europske unije

Mali proizvođači plaćaju snižene stope. S tim da male pivovare s godišnjom proizvodnjom do 200 000 hektolitara i destilerije s godišnjom proizvodnjom do 10 hektolitara čistog alkohola plaćaju 50% niže stope od uobičajenih dok mali proizvođači vina s godišnjom stopom do 1000 hektolitara plaćaju sniženu trošarinu ili su je slobodeni.

3.1. Izračun trošarine na alkohol i alkoholna pića

U nastavku će biti prikazani izračuni trošarine na pivo, etilni alkohol, međuproizvode i vina i ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina. Primjeri izračuna su preuzeti sa web stranice Carinske uprave.

3.1.1. Pivo

Pivo je svaki proizvod obuhvaćen tarifnom oznakom KN2203 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol. i svaki proizvod koji je mješavina piva i bezalkoholnih pića obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2206 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol. trošarina za pivo plaća se za 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitru proizvoda. Trošarina se stoga izračunava prema sljedećoj formuli:

Količina piva u hektolitrima X postotak alkohola X propisana visina trošarine

Primjer:

Izračun trošarine na 250 kutija piva (jedna kutija sadrži 20 bočica 0,33l sa 5% alkohola). Prvo moramo pretvoriti količinu piva u hektolitre:

$$20 \times 0,33l = 6,6l \times 250 \text{ kutija piva} = 1650 \text{ litara} = 16,50 \text{ hektolitara}$$

Unesemo li podatke u gore navedenu formulu izračun izgleda ovako:

$$16,5hl \times 5\% \times 40,00 \text{ kuna} = 3.300,00 \text{ kuna}$$

Što znači da trošarina na 250 kutija piva iznosi 3.300,00 kuna

3.1.2. Etilni alkohol

Pod etilnim alkoholom se smatraju svi proizvodi s tarifnim oznakama KN 2207 i KN 2208 s volumnim udjelom alkohola većim od 1,2 vol. , proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama Kn 2204, KN 2205 i KN 2206 s volumnim udjelom alkohola većim 22% vol. i proizvodi koji sadrže alkohol za piće bez obzira da li je u otopini ili ne. Visina trošarine za etilni alkohol iznosi 5 300 kuna po hektolitru čistog alkohola. Formula po kojoj se izračunava trošarina je:

Vol. % X količina(hl) X 5 300

100

Ili

Vol. % X količina(l) X 53

100

Primjer:

Izračun trošarine na 15 kutija whiskeya (jedna kutija sadrži 9 boca zapremnine 0,7 l sa volumnim udjelom alkohola od 40%).

9 boca x 0,7 l = 6,3 l x 15 kutija = 94,5 l

Uvrštavanjem u formulu 40 x 94,5 x 53 dobije se izračun trošarine u iznosu od 2.003,40 kuna

100

dobije se izračun trošarine u iznosu od 2.003,40 kuna za 15 kutija whiskeya.

3.1.3. Međuproizvodi

Međuproizvodi su svi proizvodi označeni tarifnim oznakama KN 2204, KN 2205 i K 2206 s udjelom stvarnog alkohola od 1,2% vol. do 22% vol., a koji nisu definirani kao pivo, vino i ostala pića koja se dobivaju vrenjem osim piva i vina. Trošarina na međuproizvode se plaća u iznosu od 500,00 kn po hektolitr za gotovog proizvoda za međuproizvode s udjelom alkohola do 15% vol., a na međuproizvode s udjel od 15% i više plaća se 800,00 kn. Formula za izračun trošarine je sljedeća:

Količina međuproizvoda(hl) X propisana visina trošarine

Primjer:

Izračun trošarine na 15 kutija međuproizvoda (jedna kutija sadrži 9 boca zapremine 0,75l sa volumnim udjelom alkohola 18%).

Prvo moramo pretvoriti količinu pića u hektolitre:

$9 \times 0,75l = 6,75l \times 15 \text{ kutija međuproizvoda} = 101,25 \text{ Litara} \square 1,0125hl$

Unesemo li podatke u gore navedenu formulu izračun izgleda ovako:

$1,0125hl \times 800,00 \text{ kuna} = 810 \text{ kuna}$

Što znači da trošarina na 15 kutija međuproizvoda s volumnim udjelom alkohola od 18% iznosi 810,00 kuna.

3.1.4. Vina i ostala pića dobivena vrenjem osim vina i piva

Trošarinska osnovica za vina i ostala pića dobivena vrenjem osim vina i piva je jedan hektolitar gotovog proizvoda, a visina trošarine je 0,00 kn.

3.2. Označavanje alkohola i alkoholnih pića

Ostala pića dobivena vrenjem, međuproizvodi i etilni alkohol, osim proizvoda obuhvaćenih tarifnom oznakom KN 2207, vina i voćnih vina definiranih Zakonom o vinu, koji su proizvedeni ili uvezeni i pušteni u potrošnju na području Republike Hrvatske, te koji se izvoze ili prodaju u carinskom skladištu, moraju biti označeni posebnom markicom Ministarstva financija Republike Hrvatske.⁷

Markice moraju imati određene slovne oznake:

- A za proizvode koji su proizvedeni ipušteni u potrošnju u Republici Hrvatskoj
- B za proizvode uvezene i puštene u potrošnju u Republici Hrvatskoj
- C za proizvode koji se izvoze

Prije samog tiskanja markica, trošarinski obveznik mora podnijeti zahtjev za tiskanje nadležnoj carinarnici. Zahtjev se podnosi na obrascu ZT-AL za sljedeći mjesec. Nakon toga Ministarstvo financije ugovara s tiskarom veličinu, oblik, zadržaj, boju i druge karakteristike markice, mjesto i način predaje markica, međusobno izvješćivanje, nadzor i sl. Nakon što su markice tiskane, podnositelj zahtjeva nije ovlašten preuzeti markice, već se to obavlja preko carinarnice. Sve troškove tiskanja snosi podnositelj zahtjeva. Markice se lijepe na propisan način, i to preko čepa u obliku slova U ili slova L, tako da se pri otvaranju markica ošteti.

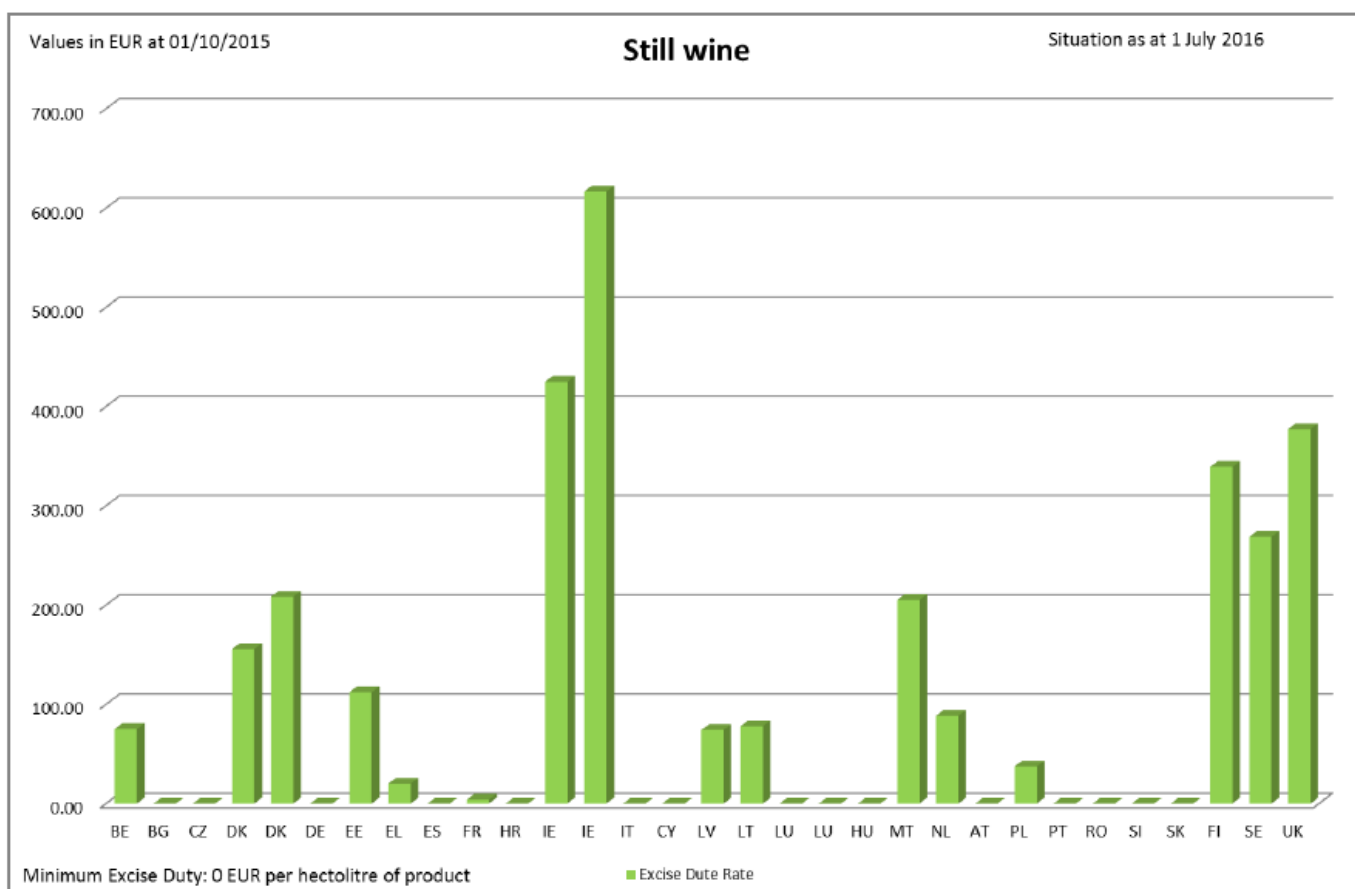
⁷ Zakon o trošarinama, NN br. 83/09

Ukoliko je proizvod pakiran u limenoj ambalaži s resten otvaračem, mrkice se lijepe bočno na stranicu limenke.

3.3 Visina trošarina na alkohol i alkoholna pića u Europi

Kako su u Europskoj uniji propisane samo minimalne stope oprezivanja alkohola i alkoholnih pića, te se stope razlikuju od države do države.

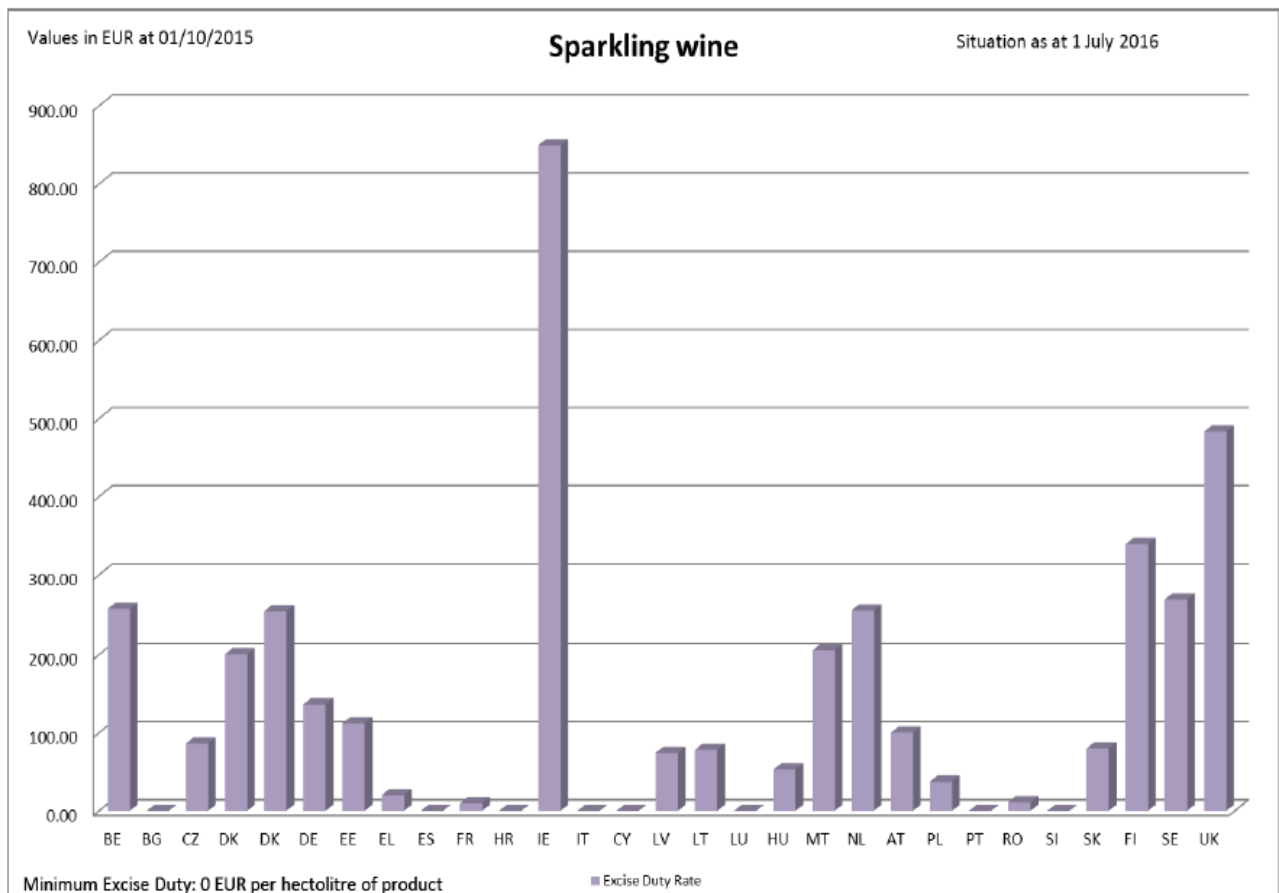
Na grafikonu 6. prikzane su visine trošarina na mirna vina. Minimalna trošarina na mirna vina je 0,00 eura po hektolitru, no unatoč tome više od polovice zemalja ipak propisuje trošarinu. Po iznosu trošarine uvjerljivo prednjači Irska, koja primjenjuje dvije trošarine ovisno o udjelu alkohola, a slijede je Ujedinjeno kraljevstvo, Finska i Švedska. Hrvatska spada u skupinu zemalja koje se drže minimalnog iznosa trošarine.

Grafikon 3. Visina trošarine na mirna vina u Europskoj uniji 2015.

Izvor: Službene web stranice Europske unije

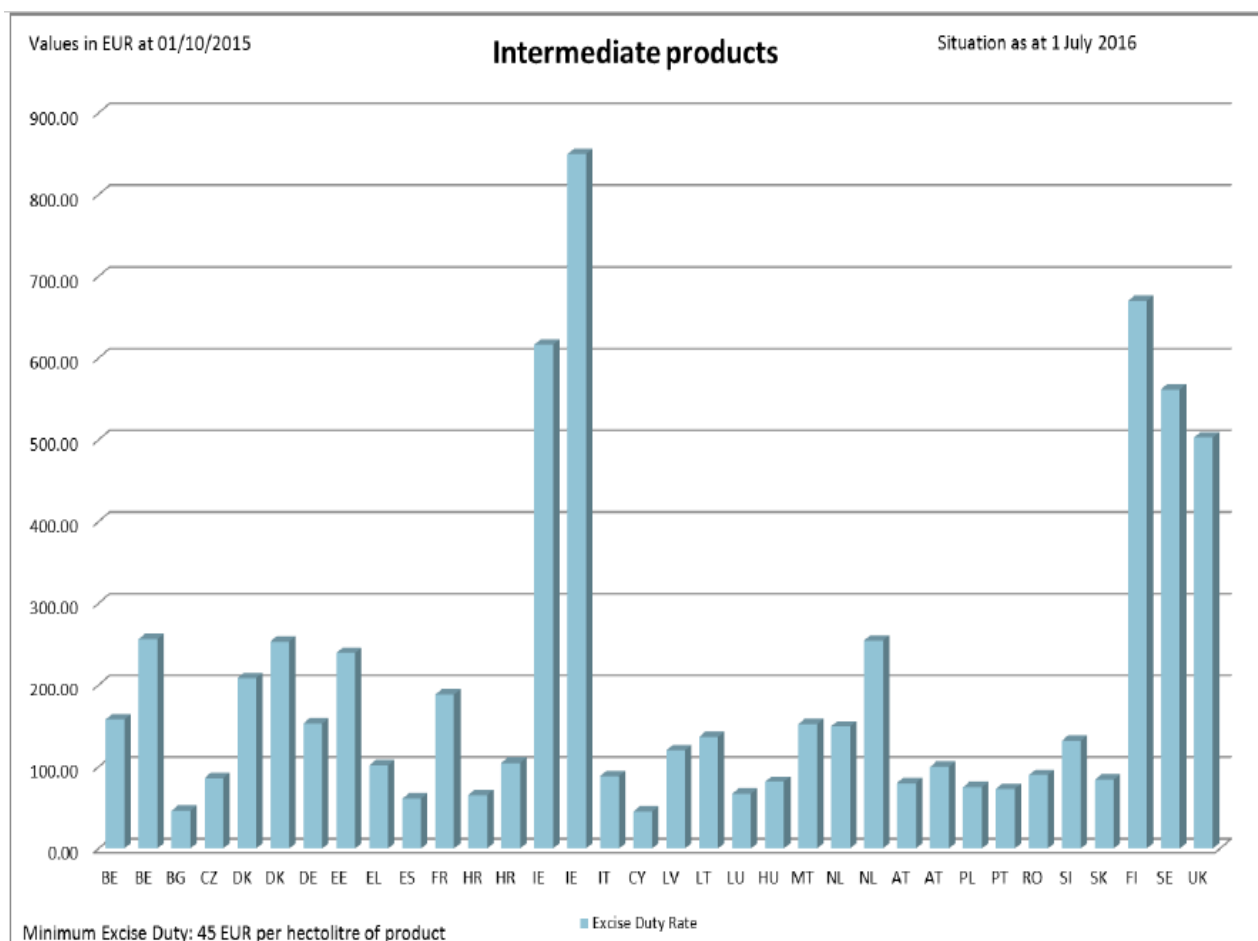
Minimalna trošarina na pjenušava vina je također 0,00 eura po hektolitr, no ipak više zemalja propisuje više trošarine od toga u odnosu na mirna vina. Hrvatska nije među njima te je kod nas trošarina i dalje minimalna. Najviše trošarine i dalje imaju Irska, Ujedinjeno kraljevstvo, Finska i Švedska.

Grafikon 4. Visina trošarine na pjenušava vina u Europskoj uniji 2015.

Izvor: Službene web stranice Europske unije

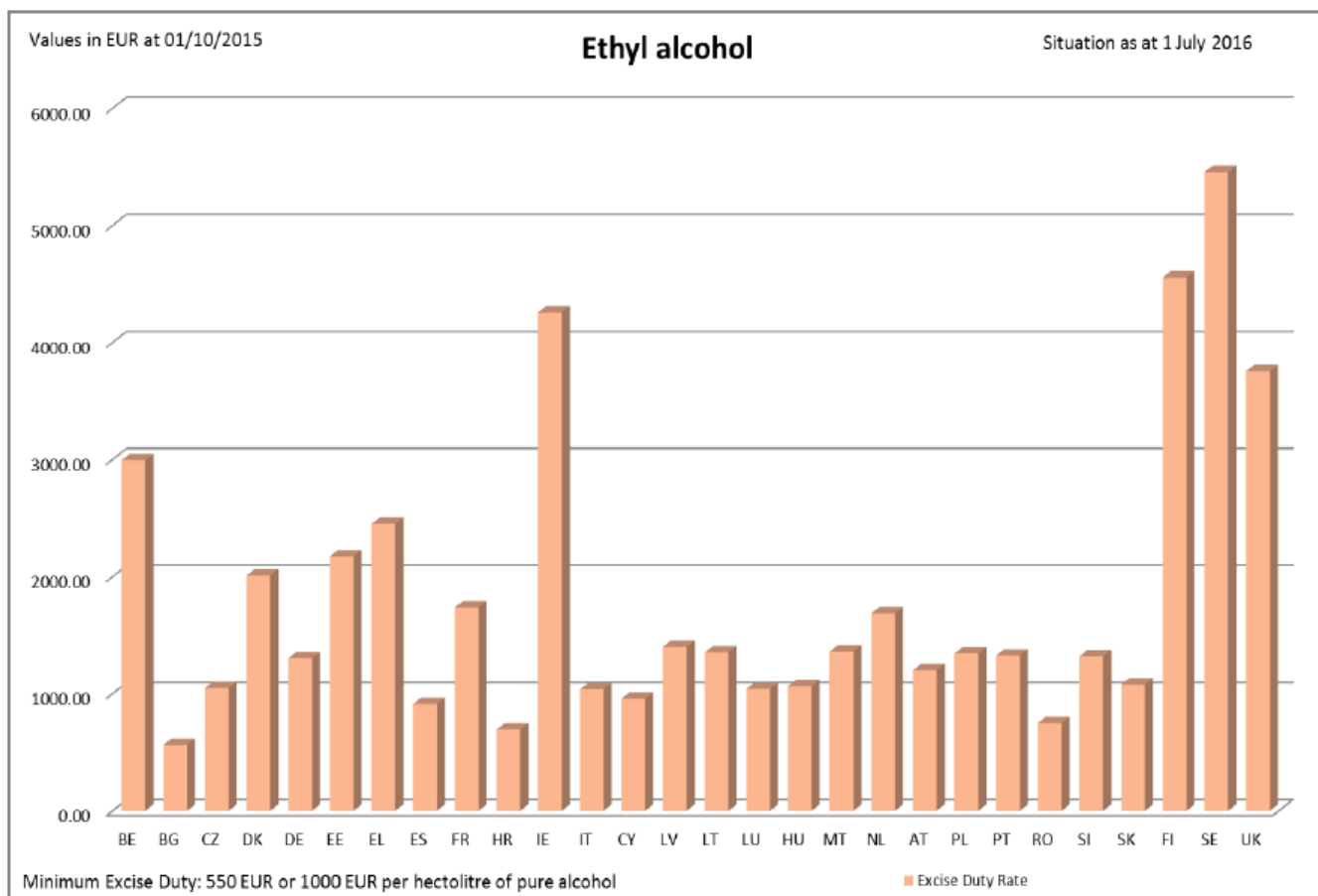
Grafikon 5. Prikazuje visine trošarina na međuproizvode, pri čemu je minimalna propisana 45 eura po hektolitr. Najviše stope imaju ponovno Irska, Finska Ujedinjeno kraljevstvo i Švedska. Najnižu, a ujedno i minimalnu ima Cipar, slijedi ga Bugarska sa nešto višom trošarinom, dok u Hrvatskoj trošarina iznosi 65,42 eura.

Grafion 5. Visina trošarina na međuproizvode u europskj uniji 2015.

Izvor: Službene web stranice Europske unije

Sljedeći grafikon prikazuje visine trošarina na etilni alkohol. Minimalna stopa iznosi 550 eura po hektolitr čistog alkohola. Trošarinu nešto iznad minimalne ima Bugarska, malo veću ima Hrvatska odnosno trošarinu od 693,49 eura po hektolitr. Najveću ima Švedska, a slijede je Finska i Irska.

Grafikon 6. Visina trošarina na etilni alkohol u Europskoj uniji 2015.

Izvor: Službene web stranice Europske unije

3. Trošarine na duhanske proizvode

U Europskoj uniji oporezivanje duhanskih proizvoda se uvodi 1993. godine, na temelju dvije smjernice iz 1985. godine, kojima se određuje zajednička porezna struktura, minimalne porezne stope, oporezivanje PDV-om proporcionalno maloprodajnoj cijeni i postupci pohrane i prometa oporezivih proizvoda. Smjernicom 92/79/EEC uvodi oporezivanje posebnom i proporcionalnom (ad valorem) metodom. Posebnom metodom određuje se minimalna trošarina po jedinici proizvoda, dok se proporcionalnom određuje se minimalna stopa trošarine u odnosu na maloprodajnu cijenu najpopularnije kategorije cigareta. Smjernicom 92/80/EEC uveden je novi način obračunavanja trošarina-kombinirani, koji je kombinacija posebnog i proporcijalnog. Ovom se smjernicom također uređuje oporezivanje ostalih

duhanskih proizvoda. Cilj sljedećih nekoliko smjernica je bio uglavnom smanjiti razlike u visini trošarina među državama članicama kao i povećati opće stope trošarina zbog zdravstvenih razloga.

U hrvatski porezni sustav trošarina na duhanske proizvode se uvodi 1994. godine, dok 2002. nadležnost oporezivanja prelazi s Porezne uprave na Carinsku upravu. Visina poreza na cigarete popularne i standardne skupine udvostručila se od uvođenja do 2004. godine, dok je porez na cigare porastao 83% te na duhan 36%. Najmanji porast trošarine u istom razdoblju zabilježen je za cigarilose i iznosio je 10%.⁸

Pod duhanskim proizvodima se smatraju cigarete, cigare, cigarilosi i duhan za pušenje. Razlika između cigareta i cigara odnosno cigarilosa je ta što su cigarete smotuljci duhana namjenjeni za pušenje, a cigare i cigarilosi smotuljci duhana namjenjeni za pušenje ali u cijelosti izrađeni od duhana, zajedno s vanjskim omotačem. Duhan za pušenje je usinjeni duhan za savijanje cigareta, te ostali duhan za pušenje. Trošarina na cigarete se plaća u fiksnom iznosu određenom za 1000 komada cigareta i u proporcionalnom iznosu kao postotak maloprodajne cijene. Ukoliko maloprodajna cijena nije prijavljena trošarina se obračunava prema najvećoj maloprodajnoj cijeni koja je prijavljena u Hrvatskoj. Postoje prednosti i nedostaci ova dva oblika izračunavanja trošarina. Kod specifične trošarine lakše je predvidjeti prihode državnog proračuna, lakša je administracija i lakši su izračuni, te smanjuje razliku u cijenama, no ona ujedno može rezultirati izmjenom karakteristika cigareta s ciljem smanjenja ukupne osnovice, ne štiti domaću proizvodnju, te kod ove trošarine inflacija smanjuje realnu vrijednost prihoda. Prednosti proporcionalne trošarine su automatska prilagodba na inflaciju, to što ona štiti domaću proizvodnju, te se oporezuje veća profitna marža. Nedostaci su otežana administracija i izračun, manje predvidivi prihodi, te rastu razlike u cijenama, pa potrošači mogu početi konzumirati jeftinije cigarete.

Ukupna trošarina na cigarete iznosi najmanje 57% ponderirane prosječne maloprodajne cijene cigareta puštenih u potrošnju i nesmije biti niža od 64 eura u kunskoj protuvrijednosti za 1000 komada cigareta bez obzira na prosječnu ponderiranu maloprodajnu cijenu cigareta. Prema prijavljenim maloprodajnim cijenama cigareta važećim na dan 2. 7. 2016. Specifična trošarina na 1000 komad cigareta iznosila je 230,00 kuna, proporcionalna trošarina iznosila je 38% maloprodajne cijene, a minimalna trošarina na cigarete iznosi 648,00 kuna za 1000 komada cigareta odnosno 12,96 kuna po paketiću za 20 komada cigareta, što

⁸ Plaćamo li europske trošarine, Danijela Kuliš, 2005.

odgovara maloprodajnoj cijeni od 22,00 kune po paketiću. Trošarinska osnovica za cigare i cigarilose je 1000 komada i iznosi 600,00 kuna; osnovica na sitno rezani duhan za savijanje cigareta jedan kilogram, obralunava se kao specifična trošarina i iznosi 450,00 kuna; osnovica na ostali duhan za pušenje je jedan kilogram, obračunava se kao specifična trošarina i iznosi 380,00 kuna. Duhanske prerđevine namjenjene za znanstvena istraživanja i ispitivanje kvalitete proizvoda oslobođene su plaćanja trošarine, kao i cigarete koje se za vlastitu uporabu proizvode ručno ili nekom jednostavnim strojem i to od duhanskih prerđevina na koje je plaćena trošarina, a nisu namjenjene prodaji i ne puštaju se u promet.

4.1. Izračun trošarine na duhanske proizvode

U nastavku će biti prikazani izračuni trošarine na cigarete, obračun minimalne trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta, ostali duhan za pušenje, te cigare i cigarilose. Bit će korišteni primjeri preuzeti sa web stranice Carinske uprave. Prilikom iskazivanja primjera obračuna trošarine na duhanske prerđevine u obzir se uzimaju visine trošarina propisane Uredbom o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje („Narodne novine“, broj 43/2015) te Zakonom o trošarinama („Narodne novine“, broj 22/2013 do 120/2015).

4.1.1. Cigarete

Obračun trošarine na 1000 komada cigareta marke RONHILL SHELL WHITE čija je maloprodajna cijena važeća na dan ovoga obračuna (11.02.2016.) iznosila 24,00 kn, te paketić sadrži 20 komada cigareta .

Propisana visina trošarine na cigarete iznosi:

- specifična trošarina: 230,00 kn/1000 komada
- proporcionalna trošarina: 38% od maloprodajne cijene

Formule:

Specifična trošarina po paketiću=(specifična trošarina na 1000 komada/1000 komada) x broj komada u paketiću

Proporcionalna trošarina po paketiću = 38% x maloprodajna cijena po paketiću

Ukupna trošarina po paketiću = specifična trošarina po paketiću + proporcionalna trošarina po paketiću

Ukupna trošarina na broj komada za koji se vrši obračun = (ukupna trošarina po paketiću / broj komada u paketiću) x broj komada za koji se vrši obračun

Unesemo li podatke u gore navedene formule obračun trošarine izgleda ovako:

Specifična trošarina po paketiću = (230,00 kn/1000 komada) x 20 komada

$$= 0,23 \text{ kn} \times 20 \text{ komada} = 4,60 \text{ kn}$$

Proporcionalna trošarina po paketiću = 38% x 24,00 kn = 9,12 kn

Ukupna trošarina po paketiću = 4,60 kn + 9,12 kn = 13,72 kn

Ukupna trošarina na 20 000 komada = (19,04 kn/20 komada) x 20 000 komada = 19.040,00 kn

4.1.2. Obračun minimalne trošarine na cigarete

Obračun minimalne trošarine na cigarete obavlja se na marke cigareta čija maloprodajna cijena iznosi

- do uključujući 22,00 kn za paketić od 20 komada cigareta
- do uključujući 26,40 kn za paketić od 24 komada cigareta
- do uključujući 27,50 kn za paketić od 25 komada cigareta

Propisana minimalna trošarina na cigarete iznosi 648,00 kn/1000 komada odnosno

- 12,96 kn po paketiću koji sadrži 20 komada cigareta
- 15,552 kn po paketiću koji sadrži 24 komada cigareta
- 16,20 kn po paketiću koji sadrži 25 komada cigareta.

Formula:

U obzir se uzimaju formule navedene pod točkom 4.1.1. Cigarete

ili

Ukupna (minimalna) trošarina po paketiću=(minimalna trošarina na 1000 komada/1000 komada) x broj komada u paketiću

Ukupna trošarina na broj komada za koji se vrši obračun = (ukupna (minimalna) trošarina po paketiću/broj komada u paketiću) x broj komada za koji se vrši obračun

Primjer

Obračun trošarine na 400 komada cigareta marke CHESTERFIELD CROWN BLUE čija je maloprodajna cijena važeća na dan ovoga obračuna (11.02.2016.) iznosila 20,00 kn, te paketić sadrži 20 komada cigareta. Obzirom da je maloprodajna cijena za predmetnu marku niža od cijene na koju se obračunava minimalna trošarina, prilikom obračuna proporcionalne trošarine u obzir se uzima maloprodajna cijena od 22,00 kn.

$$\begin{aligned}\text{Specifična trošarina po paketiću} &= (230,00 \text{ kn}/1000 \text{ komada}) \times 20 \text{ komada} \\ &= 0,23 \text{ kn} \times 20 \text{ komada} = 4,60 \text{ kn}\end{aligned}$$

$$\text{Proporcionalna trošarina po paketiću} = 38\% \times 22,00 \text{ kn} = 8,36 \text{ kn}$$

$$\text{Ukupna (minimalna) trošarina po paketiću} = 4,60 \text{ kn} + 8,36 \text{ kn} = 12,96 \text{ kn}$$

$$\text{Ukupna trošarina na 400 komada} = (12,96 \text{ kn}/20 \text{ komada}) \times 400 \text{ komada} = 259,20 \text{ kn}$$

ili

$$\text{Ukupna (minimalna) trošarina po paketiću} = (648,00 \text{ kn}/1000 \text{ komada}) \times 20 \text{ komada} = 12,96 \text{ kn}$$

$$\text{Ukupna trošarina na 400 komada} = (12,96 \text{ kn}/20 \text{ komada}) \times 400 \text{ komada} = 259,20 \text{ kn}$$

4.1.3. SITNO REZANI DUHAN ZA SAVIJANJE CIGARETA

Obračun trošarine na 500 paketića sitno rezanog duhana (1 paketić sadrži 40 g).

Trošarina na sitno rezani duhan za savijanje cigareta obračunava se kao specifična trošarina za 1 kilogram te iznosi 550,00 kn.

Formule:

Specifična trošarina po paketiću=(specifična trošarina na 1000 grama/1000 grama) x grama u paketiću

Ukupna trošarina na broj paketića za koji se vrši obračun = specifična trošarina po paketiću x broj paketića za koji se vrši obračun

Unesemo li podatke u gore navedene formule obračun trošarine izgleda ovako:

Specifična trošarina po paketiću =(550,00kn/1000 g) x 40 g =0,55 kn/g x 40 g=22,00 kn/paketić

Ukupna trošarina na 500 paketića = 22,00 kn/paketić x 500 paketića = 11.000,00 kn

4.1.4. OSTALI DUHAN ZA PUŠENJE

Obračun trošarine na 20 000 paketića ostalog duhana za pušenje (1 paketić sadrži 150 g).

Trošarina na ostali duhan za pušenje obračunava se kao specifična trošarina za 1 kilogram te iznosi 500,00 kn.

Formule:

Specifična trošarina po paketiću=(specifična trošarina na 1000 grama/1000 grama) x grama u paketiću

Ukupna trošarina na broj paketića za koji se vrši obračun = specifična trošarina po paketiću x broj paketića za koji se vrši obračun

Unesemo li podatke u gore navedene formule obračun trošarine izgleda ovako:

Specifična trošarina po paketiću $= (500,00 \text{ kn} / 1000 \text{ g}) \times 150 \text{ g} = 0,50 \text{ kn/g} \times 150 \text{ g} = 75,00 \text{ kn/paketić}$

Ukupna trošarina na 20 000 paketića $= 75,00 \text{ kn/paketić} \times 20 000 \text{ paketića} = 1.500.000,00 \text{ kn}$

4.1.5. CIGARE I CIGARILOSI

Obračun trošarine na 300 paketića cigara (1 paketić sadrži 25 komada cigara).

Trošarina na cigare i cigarilose obračunava se kao specifična trošarina za 1000 komada te iznosi 600,00 kn.

Formule:

Specifična trošarina po paketiću $= (\text{specifična trošarina na 1000 komada} / 1000 \text{ komada}) \times \text{broj komada u paketiću}$

Ukupna trošarina na broj paketića za koji se vrši obračun $= \text{specifična trošarina po paketiću} \times \text{broj paketića za koji se vrši obračun}$

Unesemo li podatke u gore navedene formule obračun trošarine izgleda ovako:

$$\begin{aligned} \text{Specifična trošarina po paketiću} &= (600,00 \text{ kn} / 1000 \text{ komada}) \times 25 \text{ komada} \\ &= 0,60 \text{ kn/komad} \times 25 \text{ komada} = 15,00 \text{ kn/paketić} \end{aligned}$$

Ukupna trošarina na 300 paketića $= 15,00 \text{ kn/paketić} \times 300 \text{ paketića} = 4.500,00 \text{ kn}$

4.2. Označavanje duhanskih proizvoda

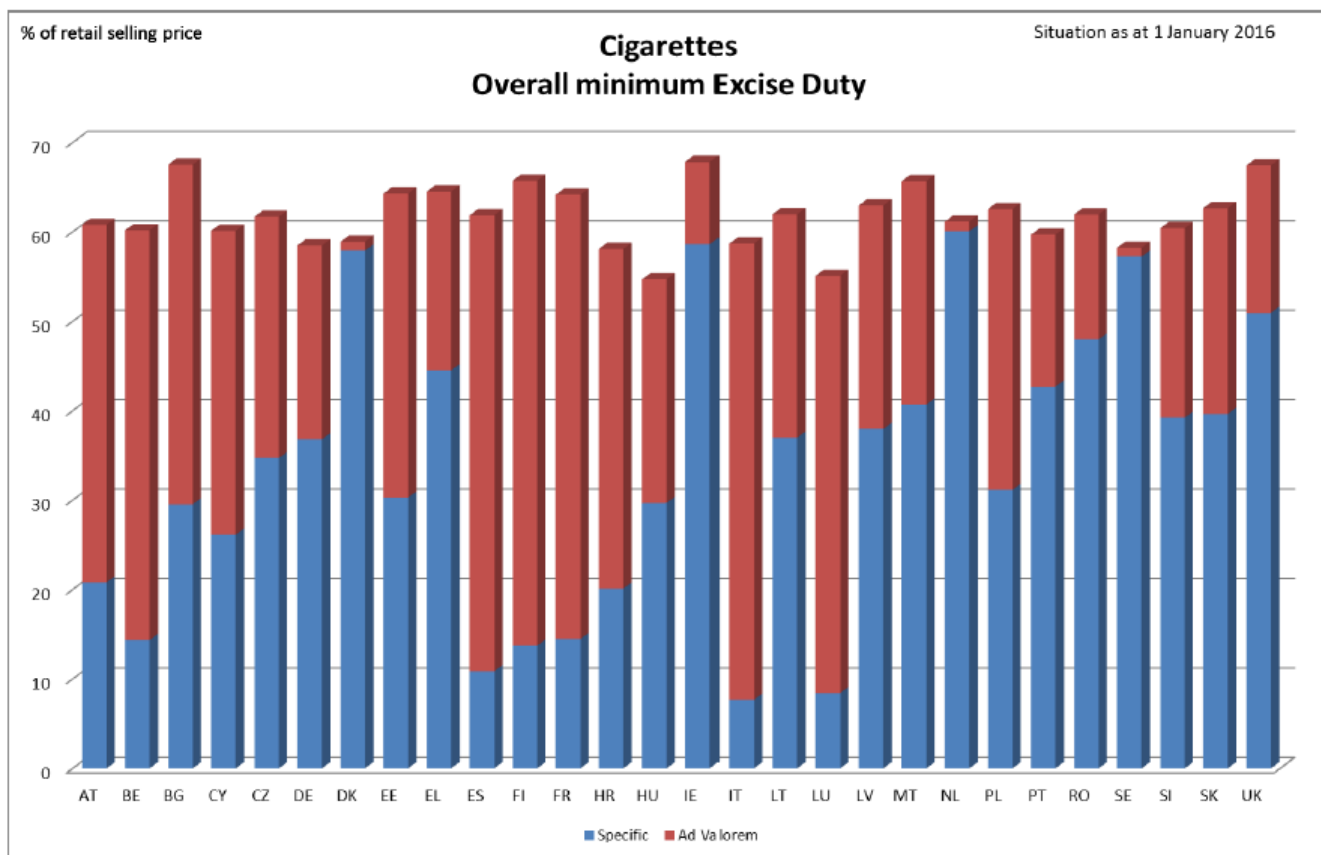
Duhanski proizvodi koji se puštaju u potrošnju u Republici Hrvatskoj moraju biti označeni markicama koje na sebi imaju slovnu oznaku i tekst »Republika Hrvatska – Ministarstvo financija«. Ukoliko se duhanski proizvodi izvoze u treće države ili treće teritorije, markice moraju zadžavati riječi »EU«, odnosno »za izvoz«. Postoji više slovnih oznaka, ovisno o kojem se proizvodu radi:

- C – za cigarete
- CR – za cigare
- CL – za cigarilose
- SR – za sitno rezani duhan za savijanje cigareta
- DP – za ostali duhan za pušenje
- P – za duhanske proizvode koji su namjenjeni za probnu proizvodnju i testiranje kvalitete

Kao i kod alkoholnih pića, zahtjev za tiskanje trošarinskih markica podnosi trošarinski obveznik. Ministarstvo financija ugovara oblik, veličinu, sadržaj markica, njihovu jediničnu cijenu, mjesto i način predaje markica kao i druga obilježja markica. Markice moraju biti naljepljene tako da se prekinu prilikom otvaranja paketića.

4.3. Visina trošarina i prihodi od trošarina na cigarete u Europi

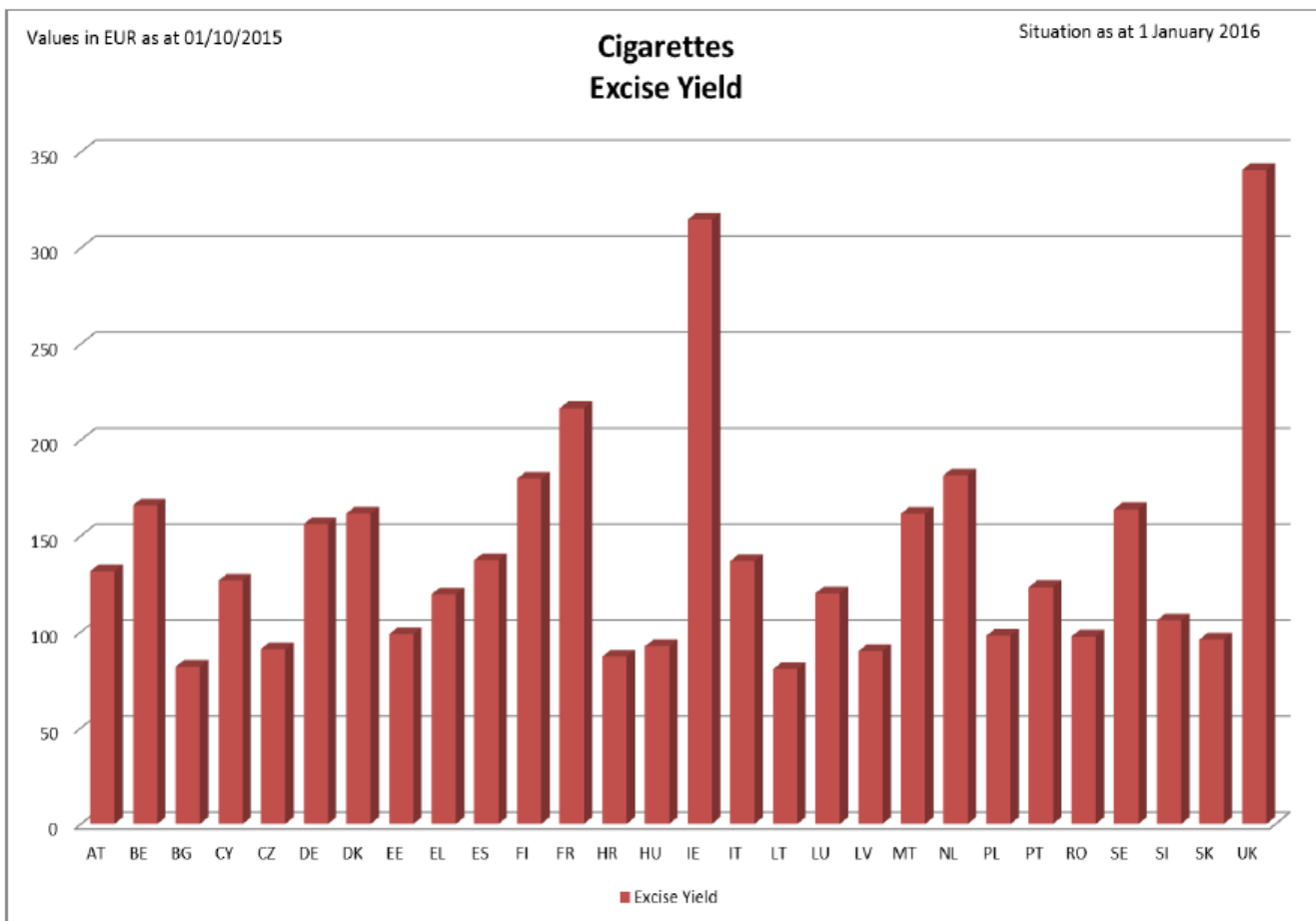
U svim državama članicama visina trošarine na cigarete je približno podjednake, no velike su razlike u strukturi te trošarine, odnosno njezinom specifičnom i proporcijonalnom dijelu. Iz grafikona 7. vidimo da najveće trošarine imaju Irska, Bugarska i Ujedinjeno kraljevstvo, a najmanje Mađarska i Luksemburg. Hrvatska također spada zemlje s nižim trošarinama na cigarete. Najveći udio specifične trošarine na cigarete imaju Danska, Nizozemska, Švedska i Irska, dok najveći udio proporcionalne trošarine imaju Belgija, Estonija, Italija i Luksemburg. Hrvatska ima malo veći udio proporcionalne trošarine u odnosu na specifičnu.

Grafikon 7. Visina trošarina na cigarete u Europskoj uniji

Izvor: Službene web stranice Europske unije

Na grafikonu 8. Vidimo da najveće prihode od trošarina na cigarete imaju Ujedinjeno kraljevstvo i Irska, koje se nalaze među državama sa najvećim iznosima trošarina na cigarete. Slijede ih Francuska i Belgija. Hrvatska je među zemljama koje ostvaruju najmanje prihode od ovih trošarina, zajedno sa Belgijom, Češkom, Mađarskom, Litvom, Latvijom i Slovačkom.

Grafikon 8. Prihod od trošarina na cigarete

Izvor: Službene web stranice Europske unije

5. Zaključak

Trošarine su neizravni porezi kojima se oporezuje promet pojedinačnih proizvoda. Pod trošarinama smatramo harmonizirane trošarine, donosno trošarine na alkohol i alkoholna pića, trošarina na duhanske proizvode i trošarina na energente i električnu energiju. Njima vrlo slični su posebni porezi, kao što su posebni porez na kavu, motorna vozila i bezalkoholna pića. Glavna razlika između trošarina i posebnih poreza je u njihovoj harmoniziranosti, odnosno usklađenosti s Europskom unijom. Ciljevi uvođenja ovih poreza mogu biti zdravstveni, društveni, socijalni, no u najvećoj mjeri su to fiskalni. Trošarine su drugi najveći porezni prihod u Hrvatskoj koji ima trend rasta, tako da možemo očekivati daljnji rast trošarina kao i prihoda od trošarina.

Iako su trošarine na razini Europske unije usklađene što se tiče minimalnih iznosa postoje velike razlike u njihovim visinama između država članica. To se pogotovo uočava kod trošarina na alkoholna pića, koje su najveće u Irskoj, Ujedinjenom kraljevstvu i Finskoj. Najveća razlika se vidi kod trošarina na mirna vina, gdje gotovo polovica ima minimalne visine trošarina odnosno nema trošarine, pošto je minimalan iznos 0,00 eura, a druga polovica ih ima, i to neke zemlje višestruko veće nego druge. Što se tiče trošarina na pivo, zemlje sa jakom pivarskom industrijom, poput Belgije, Irske i Češke imaju niske stope na to piće. Nadalje neka područja Francuske, Španjolske i Portugala su oslobođena plaćanja trošarina na vina. Što se tiče trošarina na duhanske proizvode, razlika između trošarina nije velika, no postoji značajna razlika u strukturi tih trošarina, odnosno o udjelu koji imaju specifična i proporcijonalna trošarina. Na temelju ovih podataka može se reći da trošarine u Europskoj uniji nisu potpuno sukladene iako sve države članice imaju iste minimalne stope trošarina.

6. Literatura

Knjiga:

1. Danijela Kuliš, Plaćamo li europske trošarine, 2005.
2. Marina Kesner-Škreb, Danijela Kuliš, Porezni vodič za građane, 2010
3. Danijela Kuliš, Oporezivanje potrošnje nasljedstva i darova, Javne financije u Hrvatskoj, 2007.

Časopis:

1. Danijela Kuliš, Sustav trošarina u Hrvatskoj bliži europskom sustavu, Institut za javne financije, Br. 75, travanj 2013.
2. Petar Sopek, Sustav oporezivanja alkohola u Europskoj uniji i Hrvatskoj, Institut za javne financije, Br. 76, travanj 2013.
3. Marina Kesner-Škreb, Pojmovnik javnih financija, porezi, Institut za javne financije
4. Ida Zelenka, Utjecaj porezne politike na potrošnju duhanskih proizvoda u Hrvatskoj

Pravilnik/zakon:

1. Pravilnik o trošarinama, članak 115. Zakona o trošarinama, Narodne novine, broj 22/13, 32/13 i 81/13, članak 43. Zakona o izmjenama i dopnama Zakona o trošarinama, Narodne novine, broj 100/15 i 120/15
2. Uredba o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje na temelju članka 75. stavka 6. i 8. i članka 76. stavka 4. Zakona o trošarinama (»Narodne novine«, broj 22/2013, 32/2013 i 81/2013), 2015.
3. Zakon o trošarinama, Redakcijski pročišćeni tekst, 'Narodne novine' br. 22/13, 32/13 - ispravak, 81/13,100/15, 120/15 – ispravak

Izvor s interneta:

1. Carinska uprava – obveza obračuna i plaćanja razlike trošarine na cigarete, raspoloživo na <https://carina.gov.hr/>
2. Carinska uprava – opće informacije, raspoloživo na <https://carina.gov.hr/>
3. Excise duties on alcohol, tobacco and energy, raspoloživo na http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/excise_duties/index_en.htm
4. Godišnje izvješće ministarstva financija za 2014. godinu, raspoloživo na <http://www.mfin.hr/hr/godisnjaci-ministarstva>

5. Godišnje izvješće ministarstva financija za 2013. godinu, raspoloživo na <http://www.mfin.hr/hr/godisnjaci-ministarstva>
6. Središnja harmonizacijska jedinica, raspoloživo na <http://www.mfin.hr/hr/pifc>
7. Izračun trošarina na alkohol i alkoholna pića, raspoloživo na <https://carina.gov.hr/>
8. Izračun trošarina na duhanske prerađevine, raspoloživo na <https://carina.gov.hr/>